

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO FINACIJA
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERAL MINISTRY OF FINANCE

Broj : 05 -15 – 7461 - 6 /09
Sarajevo, 29. 12. 2009.godine

POREZNA UPRAVA FEDERACIJE BiH
SREDIŠNJI URED
SARAJEVO
Husrefa Redžića 4

Predmet: Primjena odredbi Zakona o porezu na dohodak koje se odnose na oporezivanje prihoda od osiguranja - stav

Poštovani,

Prema članu 22. stav 1. tačka 2) Zakona o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH", broj 10/08), dohotkom od ulaganja kapitala smatraju se oporezivi prihodi ostvareni od isplaćenog kapitala od dobrovoljnog životnog osiguranja odnosno dobrovoljnog dopunskog penzijskog osiguranja koji je ušteđen od premija koje su bile predmetom odbitka.

Prema članu 33. st. 2. i 3. Zakona o porezu na dohodak odnosno članu 61. stav 1. tačka 7) Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak, na oporezivi dohodak po osnovu osiguranja plaća se porez po odbitku po stopi od 10% prilikom isplate osiguranih suma.

Osnovicu za oporezivanje čini dio isplaćene osigurane sume od ušteđenih premija, koji je osiguranik koristio u proteklom(im) poreznom(im) periodu(ima) kao lični odbitak u smislu člana 24. stav 7. Zakona o porezu na dohodak.

Kod utvrđivanja porezne osnovice ne mogu se odbiti rashodi, niti se osnovica može umanjivati za lične odbitke propisane članom 24. Zakona o porezu na dohodak.

Obračunati porez koji je prilikom isplate obustavio i uplatio isplatilac osigurane sume, smatra se konačnom poreznom obavezom i osiguranik odnosno fizičko lice kome je isplaćena osigurana suma, ovaj dohodak nije dužan iskazivati u godišnjoj prijavi poreza na dohodak niti isti uračunati u godišnju osnovicu poreza na dohodak.

UTVRĐIVANJE DOHOTKA OD OSIGURANJA

Oporezivim dohotkom po osnovu ugovora o osiguranju smatra se prihod koji fizičko lice - korisnik osiguranja naplati od osiguravatelja po isteku perioda osiguranja, a koji je korisnik osiguranja, kod utvrđivanja godišnje osnovice poreza na dohodak, u smislu člana 24. stav 7. Zakona o porezu na dohodak, koristio kao lični odbitak. Oporezivim prihodom po osnovu osiguranja smatraju se i iznosi koje korisniku osiguranja isplati Fond penzijskog i invalidskog osiguranja (PIO), a do visine uplaćenih premija dobrovoljnog penzijskog osiguranja, koje je kod utvrđivanja godišnjih osnovica poreza na dohodak u periodu osiguranja osiguranik koristio kao lični odbitak.

Pripisana dobit odnosno sredstva koja osiguravatelj na osnovu posebnih propisa isplati osiguraniku iznad iznosa uplaćenih premija, u smislu člana 6. stav 1. tačka 12. Zakona o porezu na dohodak, ima tretman prihoda po osnovu štednje i kao takva se ne smatraju oporezivim prihodom po osnovu osiguranja.

Dohodak od osiguranja utvrđuje se u konvertibilnim markama, a ako su premije osiguranja od kojih se utvrđuje oporezivi prihod od osiguranja, uplaćivane u stranoj valuti, iste se preračunavaju u konvertibilne marke primjenom srednjeg kursa Centralne banke BiH na dan isplate osigurane sume.

Dohodak od osiguranja utvrđuje se u trenutku isplate i istovremeno sa isplatom osigurane sume (jednokratno ili u dužem periodu isplate) na način propisan članom 33. Zakona o porezu na dohodak, bez prava na umanjenje osnovice za lične odbitke. Obračunati i obustavljeni porez smatra se konačnom poreznom obavezom i porezni obveznik prihod od osiguranja i obustavljeni i plaćeni porez na ovaj prihod ne unosi u godišnju poreznu prijavu.

Obračun poreza se vrši primjenom stope 10%, kao porez po odbitku.

Osiguravatelj koji vrši isplatu osigurane sume je odgovoran za obračun, obustavu i uplatu poreza na dohodak.

Osiguravatelji odnosno društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima dužni su tokom perioda osiguranja voditi evidenciju o uplaćenim premijama osiguranja u konvertibilnim markama i deviznoj protuvrijednosti na dan uplate, i to za svakog osiguranika koji je za protekli porezni period koristio uplaćene premije kao poreznu olakšicu, i to posebno po vrstama osiguranja (životno osiguranje sa obilježjem štednje i/ili dobrovoljno penzijsko osiguranje).

Porezna uprava je dužna na zahtjev osiguravajućih društava i drugih isplatioca osiguranih suma pisanim ili elektronskim putem dostavljati podatke o

poreznim obveznicima koji su za određeni(e) porezni(e) period(e) uplaćene premije osiguranja, shodno odredbama člana 24. stav. 7. Zakona o porezu na dohodak, koristili kao lični odbitak. Ove podatke Porezna uprava je dužna evidentirati na osnovu godišnjih poreznih prijava i izvještaja koje su porezni obveznici dužni podnijeti po isteku poreznog perioda za koji su odlučili koristiti ovu poreznu olakšicu.

Porezni obveznici koji žele za protekli porezni period iskoristiti poreznu olakšicu iz člana 24. stav 7. Zakona o porezu na dohodak, moraju izvršiti godišnji obračun poreza na dohodak i podnijeti godišnju poreznu prijavu i uz istu priložiti potvrde o visini uplaćenih premija osiguravatelja odnosno penzijskog društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom.

OPOREZIVANJE PRIHODA OD OSIGURANJA

Shodno članu 22. stav 1. tačka 2) Zakona o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH", broj 10/08), prihodi ostvareni od isplaćenog kapitala od dobrovoljnog dopunskog osiguranja (životnog i/ili penzijskog) koji je ušteđen od premija koje su bile predmetom odbitka u smislu člana 24. stav 7. istog zakona, smatraju se oporezivim prihodima od ulaganja kapitala.

Prema tome, ukupan iznos ličnog odbitka koji je obvezniku poreza prilikom godišnjeg obračuna poreza na dohodak, u smislu člana 24. stav 7. Zakona o porezu na dohodak, utvrđen i priznat kao porezna olakšica u vidu umanjenja godišnje osnovice poreza na dohodak, smatra se oporezivim dohotkom po osnovu kapitala i na isti se pri isplati osigurane sume obračunava i plaća porez po odbitku po stopi od 10%.

Shodno članu 33. stav 2. Zakona o porezu na dohodak, porez na oporezivi dohodak po osnovu isplaćenog kapitala od dobrovoljnog dopunskog osiguranja (životnog i/ili penzijskog) koji je ušteđen od premija, plaća se po odbitku po stopi od 10% i smatra se, u smislu člana 33. stav 3. Zakona o porezu na dohodak, konačnom poreznom obavezom.

Kod utvrđivanja osnovice za obračun poreza na dohodak po osnovu ulaganja kapitala ne mogu se koristiti lični odbici propisani članom 24. Zakona o porezu na dohodak.

Obračun, obustavu i uplatu poreza na dohodak od osiguranja vrši osiguravatelj odnosno isplatitelj osigurane sume (porez po odbitku) koji je obavezan o tome izvještavati Poreznu upravu odnosno njenu organizacionu jedinicu prema prebivalištu poreznog obveznika - osiguranika, dostavom popunjenog obrasca prijave poreza na dohodak (obrazac PDN -1033) koji je sastavni dio Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH", broj 67/08).

Porez koji je obustavljen i uplaćen u korist računa javnih prihoda kantonalnog budžeta, na nivou svake općine prema prebivalištu poreznog obveznika – korisnika osiguranja, sa oznakom vrste prihoda 716114, u smislu člana 33. stav 3. Zakona o porezu na dohodak, i u smislu člana 61. stav 1. tačka 7. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak), smatra se konačnom poreznom obavezom. To znači da oporezivi dohodak od osiguranja ne ulazi u ukupan godišnji sintetički dohodak koji se podvrgava godišnjem obračunu po isteku poreznog perioda i isti se ne iskazuje u godišnjoj poreznoj prijavi.

Napomena: Ako je osiguravatelj (društvo za osiguranje - društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, ili drugi isplatilac oporezivih prihoda po osnovu osiguranja) iz bilo kojeg razloga propustilo da na oporezivi dio isplaćene sume osiguranja obračuna, obustavi i uplati pripadajući iznos poreza na dohodak, tada je sam porezni obveznik - osiguranik dužan ovaj prihod uključiti u ukupan oporezivi dohodak za proteklu godinu i podvrgnuti obračunu godišnjeg poreza na dohodak što podrazumijeva i obavezu iskazivanja istog u godišnjoj poreznoj prijavi (obrazac GPD -1051) koju je dužan podnijeti Poreznoj upravi.

OPOREZIVANJE DOHOTKA OD OSIGURANJA

Zakon o porezu na dohodak, kako je to propisano odredbom člana 53., počeo se primjenjivati od 1. januara 2009. godine, što znači da su se od tog dana počele primjenjivati i odredbe člana 22. ovog zakona kojima se definiraju oporezivi prihodi fizičkih lica po osnovu ulaganja kapitala. U tački 2) stava 1. ovog člana kao oporezivi prihodi definiraju se i oni prihodi koje fizičko lice ostvari naplatom osigurane sume po osnovu životnog osiguranja i/ili dobrovoljnog penzijskog osiguranja i to u slučaju da je za određene porezne periode prije isplate premije uplaćene premije korisnik osiguranja koristio kao poreznu olakšicu u smislu člana 24. stav 7. Zakona o porezu na dohodak.

Fizička lica koja su u toku 2009. godine, na osnovu ugovora o životnom osiguranju i/ili dobrovoljnom penzijskom osiguranju, ostvarila pravo na naplatu osiguranih suma, neće podlijezati obavezi plaćanja poreza na dohodak za 2009. godinu, jer prema propisima koji su važili do 31.12. 2008. godine, za ovakav vid dobrovoljnih i dodatnih osiguranja nije bila propisana porezna olakšica.

To znači, u 2010. godini poreznim obveznicima po osnovu uplaćenih premija o životnom osiguranju i/ili dobrovoljnom penzijskom osiguranju, u smislu člana 22. stav 1. tačka 2) Zakona o porezu na dohodak, smatrat će se ona fizička lica koja svoju osiguranu sumu naplate u toku 2010. godine, ukoliko su premije osiguranja koje su uplaćene za ta lica u 2009. godini iskorišćene kao porezna olakšica (lični odbitak) u smislu člana 24. stav 7. istog Zakona.

OBAVEZE FIZIČKIH LICA KOJA SU U TOKU 2009. GODINE NAPLATILA OSIGURANE SUME U CJELOSTI ILI DJELIMIČNO PO OSNOVU ŽIVOTNOG OSIGURANJA

Koji prihodi fizičkih lica po osnovu osiguranja, prema odredbama Zakona o porezu na dohodak, su podlijezali oporezivanju već u toku prve godine primjene Zakona o porezu na dohodak?

S obzirom da je poslodavac kao ugovarač osiguranja, tokom perioda osiguranja do 31. 12. 2008. godine, pri uplati premija osiguranja bio u obavezi da na iste obračunava i plaća obaveze utvrđene Zakonom o porezu na plaću (porez na plaću 5% ili porez na ostala dodatna lična primanja 50%), kod isplate osigurane sume zaposleniku u 2010. godini ili u narednim poreznim periodima, osiguravatelj korisniku osiguranja (zaposleniku), radi izbjegavanja dvostrukog oporezivanja, shodno članu 6. stav 1. tačka 12. Zakona, **na dio isplaćene osigurane sume i pripisanu dobit koji se odnose na period do 31. 12. 2008. godine, neće imati obavezu obračunati, obustaviti i uplatiti porez na dohodak po osnovu ulaganja kapitala niti po osnovu prihoda po osnovu nesamostalne djelatnosti.**

OBAVEZE KOJE SU U TOKU 2009. GODINE IMALI ISPLATITELJI OSIGURANIH SUMA PO OSNOVU ŽIVOTNOG OSIGURANJA ODNOSNO PREMIJA KOJE JE U TOKU UGOVORNOG PERIODA ZA ZAPOSLENIKA – KORISNIKA OSIGURANJA UPLAĆIVAO POSLODAVAC

S obzirom da se u prvoj godini primjene Zakona o porezu na dohodak, kod isplate osiguranih suma korisnicima životnog osiguranja i dobrovoljnog penzijskog i dopunskog zdravstvenog osiguranja, za koja su premije uplaćivane dijelom i u 2009. godini, ne mogu koristiti kao porezna olakšica u smislu člana 24. stav 7. ovog zakona, na dio isplaćene sume koji se odnosi na premije i pripisanu dobit za period od 01. 01. 2009. do dana isplate osigurane sume, u smislu člana 33. Zakona, neće podlijezati obavezi obračunavanja i plaćanja poreza po osnovu prihoda od ulaganja kapitala.

Međutim, ako se radi o osiguraniku kojem je osigurana suma isplaćena u 2009. godini na osnovu ugovora o osiguranju (životnom ili penzijskom) koji je sa osiguravajućim društvom zaključio i na osnovu istog na svoj teret a u korist svog zaposlenika uplaćivao premije poslodavac, tada se pri isplati osigurane sume osiguraniku neće, shodno članu 22. stav 1. tačka 2) Zakona o porezu na dohodak, obračunavati, obustavljati i uplaćivati porez na dohodak od ulaganja kapitala. Ovaj porez osiguraniku se neće obračunavati ni na dio isplaćene osigurane sume koji se odnosi na premije koje su uplaćene u 2009. godini do dana isplate osigurane sume, ukoliko je poslodavac na iste, shodno članu 10. st. 2. i 3. Zakona o porezu na dohodak, obračunavao, obustavljao i uplaćivao akontacije poreza na dohodak od nesamostalne djelatnosti.

S obzirom da je u naprijed navedenom slučaju od dana zaključenja ugovora o osiguranju do 31.12.2008. godine poslodavac na premije koje je uplaćivao u korist zaposlenika obračunavao i plaćao na svaku uplaćenu premiju porez na plaću po stopi od 5% shodno članu 10. Zakona o porezu na plaću ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/96.....6/04, ili porez na dodatna primanja po stopi od 50%, shodno članu 11. stav 3. istog zakona, tada se isplaćena suma osiguranja koja se odnosi na taj period (od zaključenja ugovora o osiguranju do 31.12.2008. godine) neće tretirati kao korist i zbog izbjegavanja dvostrukog oporezivanja, neće podlijetati obavezi obračunavanja i plaćanja poreza na dohodak i doprinosa iz osnovice.

Međutim, ukoliko poslodavac u periodu od 01.01. 2009. godine do dana isplate osigurane sume, iz bilo kojeg razloga, ovom zaposleniku nije obračunavao, obustavljao i uplaćivao akontacije poreza na dohodak i obavezne doprinose, prilikom isplate na srazmjerni dio isplaćene sume osiguranja koji se odnosi na period od 01. 01. 2009. godine do dana isplate, isplatitelj osigurane sume bit će dužan zaposleniku obračunati, obustaviti i uplatiti akontaciju poreza na dohodak od nesamostalne djelatnosti, i to:

- porezu na dohodak od ostvarene koristi po osnovu nesamostalne djelatnosti 10% od osnovice;
- obavezni doprinosi 31% od bruto iznosa ostvarene koristi koju čine: uplaćene premije u 2009. godini uvećane za pripisanu dobit x 1,44927536 = bruto korist.

Bruto korist po osnovu premija koje je uplatio poslodavac

Bruto	x 17%	=	doprinos iz osnovice za PIO
	x 12,5%	=	doprinos iz osnovice za zdravstveno osiguranje
	x 1,5%	=	doprinos iz osnovice za osiguranje od nezaposlenosti

- Ukupno: 31%

= Osnovica za porez na dohodak od nesamostalne djelatnosti

- Porez 10%

**OBAVEZE ISPLATITELJA OSIGURANE SUME PO OSNOVU ŽIVOTNOG OSIGURANJA
KOD ISPLATA KOJE ĆE SE REALIZIRATI U TOKU 2010 GODINE PREMA
KORISNICIMA OSIGURANJA – ZAPOSLENICIMA ZA KOJE JE U TOKU UGOVORNOG
PERIODA PREMIJE UPLAĆIVAO POSLODAVAC**

S obzirom da će 2010 godina biti druga godina primjene Zakona o porezu na dohodak, kod isplate osiguranih suma korisnicima životnog osiguranja, dobrovoljnog penzijskog i dopunskog zdravstvenog osiguranja u toku 2010 godine, za koja su premije uplaćivane najvećim dijelom do 31.12.2008. godine,

ali dijelom i u 2009. i 2010. godini (do dana isplate osigurane sume), tako da je premije uplaćene u 2009. godini korisnik osigurane sume mogao, shodno odredbi člana 24. stav (7) Zakona o porezu na dohodak, koristiti kao poreznu olakšicu za umanjenje godišnje osnovice poreza na dohodak za tu godinu, što bi u tom slučaju korisniku osiguranja na dio naplaćene osigurane sume stvorilo obavezu plaćanja poreza na dohodak (10% od osnovice) po osnovu prihoda od ulaganja kapitala.

U tom slučaju, srazmjerni dio isplaćene sume koji se odnosi na premije i pripisanu dobit za period od 01. 01. 2010. do dana isplate osigurane sume, neće podlijevati obavezi plaćanja poreza po osnovu prihoda od ulaganja kapitala već, obavezi obračunavanja i plaćanja doprinosa iz osnovice (31%) i poreza na dohodak od nesamostalne djelatnosti. Prema članu 10. stav 2. tačka 3) i stav 3. tačka 4) Zakona o porezu na dohodak, uplaćene premije smatraju se korišću za zaposlenika i podliježu obračunavanju i plaćanju pomenutih obaveza pri svakoj uplati premija osiguranja.

Međutim, ako korisnik osiguranja uplaćene premije osiguranja u 2009. godini, na koje je poslodavac obračunao i uplatio obavezne doprinose (31%) i akontaciju poreza na dohodak po osnovu koristi odnosno prihoda od nesamostalne djelatnosti, ne iskoristi kao poreznu olakšicu, tada srazmjerni dio isplaćene sume osiguranja koji odgovara uplaćenim premijama i pripisanoj dobiti na te premije, shodno članu 33. stav 3. Zakona o porezu na dohodak, neće podlijevati obavezi obračunavanja i plaćanja poreza na prihode od ulaganja kapitala, odnosno isti će se smatrati prihodom na koji je već plaćen porez na dohodak (izbjegavanje dvostrukog oporezivanja) odnosno pripisana dobit smatrat će se prihodom po osnovu štednje (član 6. stav 1. tačka 12. Zakona o porezu na dohodak) koji ne podliježe oporezivanju.

S poštovanjem,

MINISTAR

Vjekoslav Bevanda

OBAVEZE PO OSNOVU OSIGURANJA KADA JE UGOVARAČ I KORISNIK FIZIČKO LICE

Vrsta osiguranja	Nosilac ugovora o osiguranju	Korisnik osiguranja	Do 31.12. 2008.	Od 01.01. 2009	Za 2009. korisnik <u>je</u> koristio poreznu olakšicu /čl. 24. stav 7. Zakona o PD	Za 2009. korisnik <u>nije</u> koristio poreznu olakšicu
1	2	3	4	5	6	7
Životno osiguranje	Fizičko lice	Fizičko lice	Plaća premiju na svoj teret	I dalje plaća premiju na svoj teret	Korisnik plaća porez na dohodak od ulaganja kapitala 10%	Ne plaća porez na dohodak na isplaćenu osiguranu sumu /štednja/
Dobrovoljno penzijsko osiguranje	Fizičko lice	Fizičko lice	Plaća premiju na svoj teret	I dalje plaća premiju na svoj teret	Korisnik plaća porez na dohodak od ulaganja kapitala 10%	Ne plaća porez na dohodak na isplaćenu osiguranu sumu /štednja/

OBAVEZE PO OSNOVU OSIGURANJA KADA JE UGOVARAČ PRAVNO LICE PLAĆAO POREZE NA PREMIJE

Vrsta osiguranja	Nosilac ugovora o osiguranju	Korisnik osiguranja	Do 31.12. 2008.	Od 01.01. 2009	Isplata osigurane sume u 2010. / za 2009 <u>koristio</u> poreznu olakšicu	Isplata osigurane sume u 2010. /za 2009. <u>nije koristio</u> poreznu olakšicu /
1	2	3	4	5	6	7
Životno osiguranje	Pravno i/ili fizičko lice - poslodavac	Fizičko lice	Premiju plaća poslodavac na svoj teret / <u>plaćen porez</u> /	Premiju i dalje plaća poslodavac na svoj teret /plaća doprinose i porez- korist /	Plaća porez na dohodak od ulaganja kapitala 10% na dio isplaćene osigurane sume	Ne plaća porez na dohodak na isplaćenu osiguranu sumu /štednja/
Dobrovoljno penzijsko osiguranje	Pravno i/ili fizičko lice - poslodavac	Fizičko lice	Premiju plaća poslodavac na svoj teret / <u>plaćen porez</u> /	Premiju i dalje plaća poslodavac na svoj teret /plaća doprinose i porez- korist /	Plaća porez na dohodak od ulaganja kapitala 10% na dio isplaćene sume osiguranja	Ne plaća porez na dohodak na isplaćenu osiguranu sumu /štednja/

ZAKLJUČENJE UGOVORA O OSIGURANJU	UPLATE RATA PREMIJA OD STRANE UGOVARATELJA OSIGURANJA	POREZNE OBAVEZE KORISNIKA OSIGURANJA – FIZIČKOG LICA KOJEM SE ISPLAĆUJE OSIGURANA SUMA
---	--	---

Vrsta osiguranja	Ugovaratelj	Korisnik	Porez na rate premija koje su uplaćivane u korist fizičkog lica (do 31.12.2008)	Porez na rate premija koje su uplaćivane u korist fizičkog lica (od 1.1. 2009.g.)	Isplaćena osigurana suma koja se odnosi na period do 31.12.2008.	Isplata osigurane sume u toku 2009.g. za cijeli period osiguranja	Isplata osigurane sume koja se odnosi na 2009 i dalje u 2010.g ili kasnije
1	2	3	4	5	6	7	8
Osiguranje života	Fizičko lice	Fizičko lice	Uplate vršilo fizičko lice samo za sebe	Uplate vršilo fizičko lice samo za sebe	Nema poreza - štednja	Nema poreza - pripisana dobit ima karakter prihoda po osnovu štednje	Porez na dohodak 10% od ulaganja kapitala – <u>ako je fizičko lice premije uplaćene u 2009. godini koristilo kao poreznu olakšicu</u> (čl. 24. st. 7. ZPD)
Osiguranje života	Poslodavac - pravno ili fizičko lice	Zaposlenik - fizičko lice	Poslodavac na uplaćene premije plaćao 5% poreza na plaću i/ili 50% poreza na dodatna primanja	Doprinosi 31% od bruto iznosa premije i porez na dohodak 10% od osnovice	Nema poreza jer je već plaćen od strane poslodavca	Nema poreza - pripisana dobit ima karakter prihoda po osnovu štednje	Porez na dohodak 10% od ulaganja kapitala – <u>ako je fizičko lice premije uplaćene u 2009. godini koristilo kao poreznu olakšicu</u> (čl. 24. st. 7. ZPD)